

Länsstyrelsen
Gotlands län

Beslut

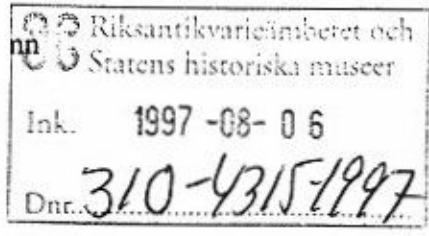
Dnr 221-609-97

4.7.1997

Livsmiljö/kultur
Joakim Hansson
Tel: 0498-292124
Fax: 0498-247275
E-post: joha@i.lst.se

H 008 (Beslut) /
A 194 (Prästgård)

Kopia
Enligt förteckning sidan 4

**Byggnadsminnesförklaring (BM) av prästgårdsmiljön i Hejde, fastigheten Hejde
Prästgården 1:1, Gotlands kommun.**

Sanda kyrkliga samfällighet har genom skrivelse daterad den 24 juni 1996 (inkommen 21 februari 1997) ansökt om byggnadsminnesförklaring av prästgårdsmiljön i Hejde.

BESLUT

Hejde prästgårdsmiljö är synnerligen märklig genom sitt kulturhistoriska värde. Länsstyrelsen förklarar med stöd av 3 kap 1§ första stycket av lagen om kulturminnen m.m. (1988:950) KML prästgårdsmiljön på Hejde Prästgården 1:1 för byggnadsminne (BM) enligt följande.

BM-förklaringen omfattar prästgårdens huvudbyggnad (1), flygel (2) och brygghus (3). Till byggnadsminnet hör även omgivande trädgårdsområde inkluderande stentunar, planteringar och träd enligt bifogad karta.

BYGGNADSBESKRIVNING

Hejde prästgårdsmiljö hör till Gotlands viktigaste kyrkomiljöer. Prästgården, som ligger nordost om kyrkan uppfördes under medeltiden, men till- och ombyggdes under 1700- och 1800-talet. Anläggningen inklusive trädgård omgärdas delvis av en kalkstensmur.

Manbyggnaden är uppförd under medeltiden. Källaren och delar av bottenvåningen utgörs av den medeltida byggnaden. Prästgården byggdes om under förra hälften av 1700-talet och fick då i huvudsak sitt nuvarande utseende som en typisk gotlandsprästgård från 1700-talet med putsade fasader och brant sadeltak utan gavelutsprång. Byggnaden har i huvudsak bevarat rumsindelningen från 1700-talet, men de medeltida delarna avtecknar sig genom tjocka murverk och nischer i källaren samt sekundärt inplacerade medeltida byggnadsdelar. Den fasta inredningen präglas dock av tillägg från 1700- och 1800-talet i form av kakelugnar, dörrar och listverk. Det är fullt möjligt att det under senare lager finns betydande delar av den fasta inredningen från 1700-talet. Byggnaden genomgick en renovering 1939 då en flygel med kök och andra ekonomieutrymmen tillbyggdes och en rad medeltida byggnadsfragment frilades bl.a. en fönsteromfattning och en urtappningssten.

Flygeln från 1700-talet är uppförd i kalksten med mansardtak. I byggnaden har tidigare funnits visthusbod, mangelbod och mjölbod. Byggnaden är numera urbläst och används som garage, men tillhör på ett väsentligt sätt gårdsmiljön.

1997-08-26 best. 766
Adm. Rikspolisstyrelsen till H60 Yung

Brygghuset är en kalkstensbyggnad från 1700-talet som ingår som en viktig del av gårdsmiljön. Byggnadens interiör är välbevarad.

Prästgården omges av en parkliknande trädgård med ett åldrigt trädbestånd. Från landsvägen till prästgården löper en åldrig allé. Trädgården omges delvis av stengårdsgårdar (stentunar).

Hejde prästgård med omgivande trädgård hör till Gotlands ståtligaste och mest välbevarade prästgårdar med betydande medeltida inslag. Flygeln och brygghuset utgör exteriört och det sistnämnda även interiört välbevarade tillägg från 1700-talet.

SKYDDSFÖRESKRIFTER

Länsstyrelsen meddelar enligt 3 kap 2§ lagen om kulturminnen följande skyddsföreskrifter:

1. Byggnaderna 1-3 får inte rivas, byggas till eller till sitt yttre byggas om. Inga förändringar får heller ske vad gäller murverk, takutformning, takmaterial, fönster, dörrar, äldre yttertrappor och fasadmaterial eller övrig exteriör utformning.
2. I prästgårdens huvudbyggnad (1) och brygghus (3) får inte göras ingrepp i stomme och takstol, eller ändring av bärande konstruktioner, rumsindelning och skorstensstockar. I de medeltida delarna av huvudbyggnaden, som utgörs av källaren och delar av bottenvåningen får inte göras murgenombrott.
3. I huvudbyggnadens (1) och brygghusets (3) inre får fast inredning såsom medeltida nischer, äldre innertrappor, äldre eldstäder, fönstersmygpaneler, äldre golv- och takbräder, listverk och dörrar ej förändras. Det oinredda vindsutrymmet får inte inredas.
4. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vid underhålls- och reparationsarbeten får endast traditionella material och metoder användas och utförandet skall ske på sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Alla framtida arbeten skall ske i samråd med länsstyrelsen.
5. Parken/ trädgården, det område som på bilagda karta avgränsas med streckad linje, får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Tillhör till trädgården som väg, grindstolpar, stentunar, grindar, flerårigt växtmaterial m.m. får inte flyttas, tas bort eller ändras.

KOMMENTARER

Avsikten med skyddsföreskrifterna är att inga exteriöra eller interiöra förändringar enligt punkterna 1, 2 och 3 skall ske. Därför är även mindre förändringar av markbeläggningen, tunar och portar, uppsättning av antenner, räcken skärmtak, altaner, markiser, skyltar, lampor m.m. tillståndspiktiga och skall utföras i samråd med länsstyrelsen.

Före underhåll och restaurering skall kontakt tas med länsstyrelsen, Livsmiljöenheten/ Kultur. Råd om åtgärder ges av länsstyrelsen.

Även för BM prövas bygglovspliktiga åtgärder på sedvanligt sätt i kommunens byggnadsnämnd. Stadsarkitektkontoret bör kontaktas i osäkra fall.

Om det finns skäl, får länsstyrelsen lämna tillstånd till att ett byggnadsminne ändras i strid mot skyddsföreskrifterna enligt 3 kap 14 § i KLM.

ÖVRIGT

Lydelsen i detta beslut har efter samråd med Riksantikvarieämbetet ändrats något jämfört med tidigare lydelse. Ändringarna är av redaktionell karaktär, sakinnehållet är fortfarande detsamma.

EV ÖVERKLAGANDE AV BESLUTET

Detta beslut kan överklagas hos länsrätten, se bilaga. Beslutet skall enligt 3 kap. 21 § lagen om kulturminnen mm tillämpas utan hinder av att ev talan förs mot beslutet.

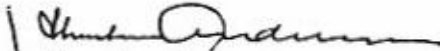
BESLUTANDE MM

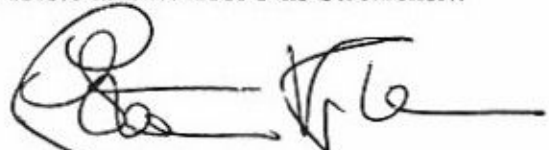
Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Thorsten Andersson.

Föredragande har varit tf. länsantikvarie Christian Runeby.

Den förberedande handläggningen har utförts av byggnadsantikvarie Joakim Hansson.

I den slutliga handläggningen har även deltagit förste länsassessor Nils Strehlenert.

Thorsten Andersson
landshövding

Christian Runeby
tf. länsantikvarie

Kopia

RAÄ

Byggnadsnämnden

Gotlands fornsal

Kultur- och fritidsnämnden

Kopia av lagakraftvunnet beslut

RAÄ

Lantmäterimyndigheten

Gotlands fornsal

Byggnadsnämnden

Planenheten

Länsantikvarien

Hejde prästgård

SITUATIONSPLAN

